

Darbeler diyarı 2011 Türkiye'sinden

28 Şubat değerlendirmeleri

Darbe. Bu ülkede adına sık rastladığımız bir "darp" durumu. Halkı; fikir ve inanç hürriyetini, demokrasiyi, insan haklarını, insanca yaşama halini bir anda ortadan kaldıran menhus bir fiil.

Bunlardan biri de yakın geçmişte yaşadığımız "28 Şubat postmodern darbesi".

20'li yaşlarda olan pek çoğumuz o zamanlar ilköğretim ve lise sıralarında olduğumuzdan olanlardan az çok haberdanz. Çünkü birçoğumuzun yakını başörtülü, dindar, imamhatipli olduğu gerekçesiyle resmi görevlerinden alınıp "sürüldüler"; yüzlercesi

okullarından "atıldı"; yüzlercesi ordudan, öğretmenlikten "ihraç" edildi... Kısacası, binlerce insan maddi-manevi çok zor günler yaşamaya mecbur bırakıldı... Bu ülkenin yaşadığı her darbede olduğu gibi, 28 Şubat postmodern darbesi de, acısı bitmeyen yaralar, sızısı geçmeyen izler ve derinlerde bir yerde dinmek bilmeyen bir öfke bıraktı...

"Kendi Ülkesini İşgal Eden Ordu" isimli elektronik kitabın yazarı, Araştırmacı-Yazar Cemile Bayraktar ile 28 Şubat sürecini konuştuk...

Cemile BAYRAKTAR

28 Şubat'ın 14. yıldönümünü kutlayacağız(!) bu ay. Sahi ne durumda, ergenlik dönemine girdiğini filan söyleyebilir miyiz?

Aslında darbelerin etkisi yaşadığı dönemden çok sonrasında kendini gösterir. 28 Şubat'ta da öyle oldu.

Mesela halk 1960 darbesi sonrasında tepkisini verdi ve Ak Partiyi iktidara getirdi. Gerçi darbecilerin 28 Şubat'tan beklentisi dindar muhafazakâr kesimi tümüyle ortadan kaldırmaktı, ama beklemedikleri bir sonuç ortaya çıktı.

28 Şubat ruhunu ayakta tutmaya çalışanların etkisinin tümüyle kırıldığını söyleyemesek de, bir nebze güç kaybettiklerini düşünüyorum zira artık kimse onlara inanmıyor.

Hesaplandığı gibi 1000 yıl sürer mi?

Hiçbir zulüm sonsuza kadar sürmez. Bu minvalde 28 Şubat elbet 1000 yıl sürmeyecektir, ama 1000 yıl süresi bir anlamda sonsuzluğu ifade eder. Mesela ben 28 Şubat'ta üniversite eğitimimi bıraktım ve bir daha okula dönemedim. Bu anlamda benim ve o dönem eğitim ve çalışma hayatını bırakmak zorunda kalan birçok kadın için 28 Şubat 1000 yıl, yani sonsuza kadar sürecek gibi...

28 Şubat ruhunu ayakta tutmaya

çalışanları unutmamak gerek. 28 Şubat 1997'den sonraki yıllarda da darbe eylem planları içeriğinde o ruhu görüyoruz. Mesela Hizbullah başlığı altındaki eylemler, bir nevi o ruhu canlı tutmanın çabasıdır.

Hiç geçmeyecek izler bıraktı mı bize? Bugün hâlâ 12 Eylül'den, etkilerinden bahsediyorsak, bir 30-40 yıl sonra 28 Şubat'tan da bahsediyor olur muyuz?

Elbette bıraktı. Af Yasası çıktığı için ve bazı üniversitelerde başörtüsü yasağı son bulduğu için eğitime devam edip, etmeyeceğimi soruyorlar. Devam etmeyeceğim, bu gün, yani 14 yıl sonra doktorasını bitirmiş, üniversiteye hoca olarak gidecekken, bunca zaman sonra öğrenci olarak gitmeyi ve giderken İHL mezunu olmam dolayısıyla puanımın kırılmasını hazmedemiyorum mesela.

Unutamadıklarım var, bazen hani eski kitapları karıştırır, o tarihlerde yazılmış notları buluruz ya, işte o notlara bile tahammülsüz kalabiliyorsunuz. İnsan 18 yaşına ait güzel anıları olsun ister, benim yok; o notlara bakınca olmadığını hatırlıyorum.

Bu ülkedeki darbelerin faili hiç de meçhul değil, adımız gibi biliyoruz da, mesela bir 28 Şubat'ın müsebbibi kim/ler acaba? O günleri yâd edelim(!) mi biraz...

Yad edelim elbet. 28 Şubat'ın müsebbibi ordudur. Bu ülkedeki tüm darbelerin müsebbibi ordudur. Sadece ordu değil tabii; resmi ideolojinin neferleri Kemalist, Ulusalçı kadrolar. Ama şimdi yeni yeni itiraflarla ortaya çıkan TÜSİAD üyesi iş adamlarının da parmağı olduğunu görüyoruz. Gümrük Birliği Yasasının kendini bitireceğine inanan iş adamları darbe lehine etken olabiliyor. Sonrası malûm; bazı özel bankaların başına emekli askerler geçiyor ve sonra bankalar hortumlanıyor.

Buraya eklemekte fayda görüyorum, dönemin Refah Partili isimleri, ne söylediğini bilmeyen şımarık açıklamalarıyla darbelerinin elini güçlendirmişlerdir.

PEKİ muhafazakâr, dindar, başörtülü eş ve bu anlamda pek çok sıfatı ya da tanımı üzerinde taşıyan bir partinin bu ülkede iktidarda olmasını nasıl değerlendirirsiniz?

Bunu yazmıştım aslında. Yani birinin eşinin başörtülü olmasını, o kişiye mal etmem. Bu fişleme hastalığı olanların bir ölçme biçimidir.

Kişinin, kişisel ibadeti kendini bağlar diye düşünüyorum. Bana adalet gerek...

Mesela Hrant'ın katilleri bulunsun isterim, Ergenekon Davası süreci tamamlansın. Cem Evleri statü kazansın. Kamusal Alanda başörtülü çalışabilelim isterim, Kürtçe bir dil olarak tanınsın isterim. Buyurgan değil, anlayan bir tavır görmek isterim.

Bunları görüyor muyum, şimdilik pek gördüğümü söyleyemem.

Ayrıca Ak Parti muhafazakâr bir parti, şu süreçte muhafazakârlık ve dindarlığı ayırmak durumundayız. Zira muhafazakâr reflekslerin iş görüş biçimi aynı, yani mevcut statüko zaten muhafazakârdı, Ak Parti bu muhafazakâr refleksten kurtulamazsa hiçbir şeyi değişmiş olmaz.

Sizin 28 Şubat'ınız nasıldı? Üniversite önlerinde kadın-erkek polisler tarafından şiddetle ağzları kapatılan, yaka paça sürüklenen, hatta dövülen, etkisiz hâle getirilmeye çalışılan, başörtüsü zorla asılıp çıkartılan ve türlü türlü psikolojik işkencelere maruz bırakılan başörtülü kızlar topluluğunun neresindeyiniz?

O dönem hayatımın en flu dönemi, insan hatırlamak istemeyince, hafıza silmeye çalışıyor sanırım.

En samimi arkadaşım Eğitim Fakültesinde, ben Kampüsteydim. Sık sık haberleşiyorduk, ikimiz de o günlerde peşimizden koşan görevlilerden kaçıyorduk.

Çok acı şeyler var, mesela okula gidip içeri alınmıyorsunuz. Bununla bitmiyor, mesela benim okuduğum 19 Mayıs Üniversitesinde, Tıp Fakültesinden sonra halk otobüsleri durakta durduruluyordu ve başörtülü öğrencilerin başı, o

kadar insan içinde zorla açtırılıyordu. Bununla bitmiyordu, akşam eve gelip haberlere baktığımızda, yerlerde sürüklenen başörtülü arkadaşlarımızı televizyonlardan görüyorduk. Bununla da bitmiyordu, o gazete kupürü, o fotoğraf hiç çıkmaz aklımdan; iki kadın polisin arasında kalmış başörtülünün, başı yırtılarak açılmış ve başörtüsü polisin elinde kalmış... İşte bu fotoğraf karesini unutamıyorum.

Dahası bunları izleyip susanları da unutamıyorum ve affetmiyorum.

Daha acısı da var; babalar. Benim babam tercihime saygı duydu ve beni destekledi ama ben bir baba biliyorum ki; kızını başını açmadığı için okul önünde döven, zorla başını açan bir baba...

Bugün ne hissediyorsunuz? Ve ne hissediyor olabilirler 'anarşist' muamelesi gören genç kızlar, başörtülü anneler, eşler?

Bu güne geldiğimizde, ben içimdeki acıdan yana zerre değişiklik yaşamadım. Hâlâ aynı üzüntüleri, aynı canlılığıyla hissediyorum içimde.

Birçok arkadaşım var aynı kaderi paylaştığım. Hepimizin anılarına sinmiş kirli gerçekler var. Biz unutamıyoruz.

Başörtülüler, çok kırgın. Hadi açık açık konuşayım, çekineceğim bir şey yok...

Bizi yasaklayan zümreye elbet öfkeliyiz, tüm bunun üstüne hâlen "endişeli modernlerin" endişeleri üzerinden yapılan siyaseti ikiye bölme ve şımarıklık olarak nitelendiriyoruz. Ama bundan fazlası var; muhafazakâr dindar kesim...

Başörtüsü yasağı boyunca asla direnmeyen kitleler, ki bunlar dindar ve muhafazakârdır. İş yerlerinde imaj endişesi nedeniyle başörtülülere iş vermeyen muhafazakâr dindarlar. Evlenmek için başörtülü kadınları seçmeyen erkekler. Düne kadar ne söylüyorlardı, şimdi ne yapıyorlar?

Bu bahsi geçenlerin yaşadığı acınası dönüşüme bakmak dahi istemiyorum, bence 28 Şubat'ın kaybedenleri bu tarif ettiğim, örneklediğim kitleler.

Darbeler yapılmaya az kala şiddetli öğrenci olayları yaşanmış hep, sağcı solcu çatışmaları, ayaklanan

öğrenciler... Şu son yaşadığımız yumurtalı eyleme ne diyorsunuz? Ufaktan bir darbe hazırlığı olabilir miydi?

Bu ülkede kötü şeyler olduğu kadar iyi şeyler de oluyor.

Bu ülkede ne zaman öğrenciler eyleme başlamışsa, peşinden gelip asker koltuğa oturmuştur. Uzun zamandır ortam gerilmediği için ve gerginlikten nemalananlar için öğrenci eylemleri elbet iş görür olabilir. Ben o öğrencilerin bilinçli eylemciler olduğunu düşünüyorum ama bir daha darbe olmayacağını, olamayacağını bu planları görenlerin sanırım anlaması gerekiyor.

Buraya önemli bir not eklemeliyim; öğrenci olaylarındaki polis şiddetini, orantısız güç kullanımını kınıyorum. Bu şekilde eyleme cevap veren polis görmek istemiyorum. Ak Parti polis şiddetine zemin olacak bir ortamın önünü kesmeliydi, bu planlı gelişmelerin ekmeğine yağ sürmemeliydi.

Peki ya Ergenekon süreci? 60 darbesini yapan adamlar(!) olmadık iddialarla, iftiralarla, yalan dolan ve hakaretle bir güzel(!) yaptılar işlerini ve milletin seçtiği yüzlerce masuma zulmettiler ve bu ülkenin belki de en kıymetli üç devlet adamını idam ettiler. Peki şimdi? Şimdi ortaya çıkan silahlar, belgeler, ıslak imzalar, irtica

planları, ses kayıtları yani gerçek deliller varken, neler oluyor? Neler olacak?

Umutla bakmak istiyorum. Bir daha kimsenin darbeye cesaret edebileceğini düşünmüyorum. Ancak darbe eylem planlarının belgeleri gün gibi ortadayken, inkar ve geçiştirme durumları beni endişelendiriyor.

Ancak malum Yargı'nın iş görmezliği bariz bir biçimde ortaya çıktı. Yargı 10 yılda terör kapsamında bir davayı sonuçlandıramamış. Ancak Yargı'nın bu kusuru hükümete mal ediliyor. Bu doğru değil, bu Yargı'nın tıkanıklığıdır. Öncelikle bunu bilmemiz gerekiyor.

Sonrasında Hizbullah ve PKK'dan tutuksuz yargılanmak üzere salıverilenler var. Bir kısmının Suriye'ye kaçtığı söyleniyor. Bu duruma dikkat çekmek isterim. Zamanında "irtica" korkusu yaratmak için ve PKK'yı ortadan kaldırmak için kullanılan Hizbullah bu gün yeniden kullanılabilir.

Ben mesela Hizbullah'ın Gonca Kuriş'i öldürdüğünü düşünmüyorum. Öldürenlerin hangi karanlık güçler olduğu ve niyetlerinin ne olduğu belli. Şimdi ekranlardan yine bir Hizbullah korkusu atılıyor ortaya ve bu tesadüf değil.

Vakit ayırdığınız için teşekkürler. Son olarak, Cemile Bayraktar kimdir?

En korktuğum soru. Zordur insana kendini anlatması...

Samsun'da ailemle birlikte yaşıyorum. Gönüllü olarak STK faaliyetleri yürütüyorum.

Kendimi bildim bileli, okuyup, ifade etme istemimle baş etmeye çalışıyorum. Sistemin hedefi olduğumu çocuk yaşta öğrenmek zorunda kaldım. Sanırım itirazlarımla ilk çıkışlarım ortaöğretim yıllarıma dayanıyor; Menemen Olayının bir düzmece olduğunu anlatmak, İskilipli Atıf Hoca'nın hesabını sistemin İnkılap Tarihi hocasına sormak için babamın kitaplığından aşırıldığı, boyumdan büyük, Yakın Tarih Ansiklopedileriyle okula

gittiğimde 14 yaşımıydım. Tüm sınavlardan en iyi puanı alıp, karne notumun orta gelmesiyle anladım bunu.

Sonrası 28 Şubat, zaten anlattım.

Düzenli olarak Derin Düşünce, Demokrat Haber ve Sivil Düşünce sitelerinde yazıyorum.

Ondan öncesi de var ama son 3 yıldır yazıyorum diyebilirim. Yazılarımın yorumdan ziyade bilgi içermesi benim için önemli, bu nedenle araştırma yazıları ekliyorum bu çabamın içine. Ve yeni yeni öykü macerasına başladım. İtiraf edeyim, edebiyat zorlu bir süreç ve bu süreçte sevgili Cihan Aktaş ışık tutuyor bana, sağ olsun.